

Мукачівський державний університет
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

Методичні вказівки до організації самостійної роботи

**для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.021 Англійська мова та зарубіжна література

Мукачево-2025

Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол №2 від 24 вересня 2025 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, протокол №1 від «26» серпня 2025 р.

Укладач

Розман І.І. – д.пед.н., професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання

Рецензент

Швардак М.В. – д.пед.н., професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту

О72

Основи наукових досліджень та академічного письма: методичні вказівки до організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.021 Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) / Укладач: проф. І.І.Розман. – Мукачево: МДУ, 2025. – 22 с. (1,17 авт.арк).

Анотація

Методичні вказівки містять вступ, перелік питань до самостійної роботи, методичні рекомендації та теми до написання рефератів, критерії оцінювання рефератів, питання для підсумкового контролю. Також у вказівках зазначено критерії до оцінювання письмових самостійних робіт, тестових завдань та презентацій. Здобувачам запропоновано тестові завдання для самоконтролю знань та список рекомендованої літератури.

Призначене для педагогічних закладів вищої освіти, викладачів, здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізація 014.021 Англійська мова та зарубіжна література.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРЗ.....	6
ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	6
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.....	8
ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАІВ.....	9
МЕТОДИЧНИЙ ПАКЕТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ.....	9
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕ РЕФЕРАТІВ.....	14
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТІВ.....	14
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СРЗ.....	15
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	15
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ.....	17
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	18

ПЕРЕДМОВА

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу й основою пізнавальної діяльності студента. Метою методичних вказівок є конкретизація самостійної роботи здобувачів для всебічного підвищення рівня знань, раціоналізації процесу підготовки, виконання й захисту самостійної роботи, єдності навчальної та науково-дослідної роботи.

Самостійна робота з дисципліни «Основи наукових досліджень та академічного письма» сприяє формуванню уміння організовувати власну науково-дослідну діяльність, розвитку навичок пошуку, аналізу та критичної оцінки наукових джерел, засвоєнню принципів академічної доброчесності та культури письма, здатності правильно структурувати й логічно викладати науковий матеріал, уміння застосовувати статистичні та графічні методи для обробки даних, а також навичок оформлення наукових робіт відповідно до встановлених стандартів. Вона формує самостійність, відповідальність та вміння ефективно організовувати власний час, що є необхідними складниками професійної підготовки сучасного здобувача освіти. Ця форма роботи сприяє формуванню відповідальності за власне навчання та розвитку самодисципліни.

Самостійна робота є важливим елементом освітнього процесу, який передбачає активну участь здобувачів у здобутті знань, розвитку навичок і формуванні особистих компетентностей. Вона полягає в індивідуальному опрацюванні навчального матеріалу, виконанні завдань без безпосереднього контролю викладача, що дозволяє здобувачам розвивати самостійність і відповідальність за своє навчання.

Мета самостійної роботи полягає у поглибленні та закріпленні знань, отриманих під час аудиторних занять, розвитку навичок науково-дослідної діяльності, формуванні академічної культури письма, здатності до критичного мислення та самостійного опрацювання наукової інформації, а також у вихованні відповідальності та академічної доброчесності здобувачів освіти.

Завдання самостійної роботи передбачають: опрацювання наукових і навчальних джерел з метою розширення та систематизації знань; формування вмінь самостійно знаходити, аналізувати й інтерпретувати наукову інформацію; розвиток здатності до логічного, послідовного та аргументованого викладу матеріалу в академічному тексті; оволодіння методами підготовки та оформлення науково-дослідних робіт відповідно до стандартів; вироблення навичок застосування статистичних та графічних засобів у процесі аналізу й представлення результатів дослідження; формування навичок самоконтролю, планування власного часу та підвищення рівня навчальної автономії студентів.

В результаті вивчення даного курсу здобувач вищої освіти формує компетентності:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в початковій, базовій та старшій профільній школах

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ЗК4 – Здатність працювати в команді.

ЗК5 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 – Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК2 – Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК3 – Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та зарубіжної літератури в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК8 – Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (іноземною мовою, державною мовою), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів (вихованців) у процесі говоріння й підготовки творчих робіт в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК11 – Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК14 – Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, вихованці, учителі, батьки та ін.) в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ФК16 – Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

Практичні результати навчання

ПРН2 – Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРН6 – Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвіди (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН7 – Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРН8 – Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН9 – Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН13 – Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та англійською мовою.

ПРН15 – Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРН16 – Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів (вихованців) з англійської мови та зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів (вихованців), підготовки до майбутньої професії.

ПРН18 – Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу в початковій, базовій та старшій профільній школах.

ПРН19 – Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН22 – Здатний учитися впродовж життя і самостійно підвищувати власний освітній рівень набутий у процесі здобуття кваліфікації.

ПРН24 – Ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРН25 – Забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів (вихованців) в освітньому процесі та позаурочній діяльності в початковій, базовій та старшій профільній школах.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРЗ

Для реалізації СРЗ у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання різних типів і рівнів складності.

Перший рівень СРЗ забезпечує засвоєння предметних знань, основних понять та термінів, видів та способів діяльності, формування навичок, умінь, але не передбачає самостійного застосування набутого.

Другий рівень СРЗ формує певні навички та вміння самостійно застосовувати засвоєні знання для виконання певних завдань:

- підготовка презентацій для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу до тем, запропонованих для самостійної роботи;
- виконання тестів.

Третій рівень передбачає самостійний інформаційний пошук, прийняття самостійних рішень та творчий рівень застосування набутих знань, навичок, умінь:

- факт виконання таких завдань свідчить про прагнення здобувачів до самореалізації та професійної рефлексії в процесі навчання;
- за бажанням студенти перекладають презентацію на англійську мову.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувачів оцінюється окремим ваговим коефіцієнтом і є складовою загального оцінювання навчальної дисципліни. Студентам рекомендовані контрольні питання, різнорівневі тести, експрес-контроль, створення презентацій до лекційного та практичного матеріалу.

Теми для СРЗ	ДФН	ЗФН
1.Поняття науки. Класифікація наук.	1	3
2. Ознаки мови наукової статті: цілісність, логічну зв'язність, членованість, послідовність, точність наукової термінології, вірогідність вихідної інформації, критичність у відборі фактів, доказовість змісту тексту, наявність міркувань і посилань.	1	3
3. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність.	1	3
4.Аналіз стану досліджуваної проблеми. Визначення об'єкта і предмета дослідження.	1	3
5. Структура наукового дослідження та змістовне наповнення його складників	1	3
6.Спеціальні методи дослідження: термінологічний, хронологічний, структурно-типологічний, проблемно-тематичний, жанрово-видовий, статистичний, контент-аналіз та ін.	1	3
7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	1	3
8. Встановлення його мети і завдань, вибір дослідницької методології.	1	3
9. Статистична обробка та оцінка даних наукових досліджень	1	3
10.Загальні правила складання переліку використаних джерел.	1	3
11.Загальна методологія та методи наукових досліджень.	1	3
12.Самоконтроль виконаної роботи на змістовому, логічному, мовностилістичному рівнях.	1	3
13. Наукове дослідження як процес розв'язання наукової проблеми	1	3
14. Структура тексту доповіді.	1	3
15.Академічне письмо як різновид писемної форми наукової комунікації. Науковий	2	3
16. Наукове повідомлення, його специфіка.	2	3
17.Методика пошуку наукової інформації для підготовки академічного тексту.	2	3
18. Індексний метод в наукових дослідженнях	2	3
19. Засоби запобігання та протидії плагіату в академічних текстах	2	3
20. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти	2	3
21. Графічні засоби оформлення конспекту	2	3

22. Характеристики поняття академічного письма	2	3
23. Культура читання та компресія наукового тексту	2	3
24. Загальні вимоги та друку наукових робіт	2	3
25. Плагіат.	2	2
26. Динамічні ряди та їх застосування в аналізі і прогнозуванні явищ та процесів	2	
27. Наукова стаття як самостійний науковий твір. Специфіка	2	2
28. Вимоги та друку наукових робіт	3	2
29. Особливості підготовки й оформлення науково-дослідної(курсової) роботи.	3	2
Разом годин	46	80

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

здобувач обирає одне із завдань та виконує його у письмовому вигляді.

Обсяг – 2-3 сторінки друкованого тексту
(або представляє тези з наступними коментарями)

1. Сутність наукового дослідження: ознаки, функції та значення для розвитку науки.
2. Структура наукового дослідження: характеристика основних складників (вступ, основна частина, висновки).
3. Об'єкт і предмет наукового дослідження: відмінності та взаємозв'язок.
4. Постановка проблеми, мети та завдань дослідження: методичні аспекти.
5. Гіпотеза у науковому дослідженні: роль і способи перевірки.
6. Методи наукових досліджень: класифікація та приклади використання.
7. Етапи наукового дослідження: від вибору теми до апробації результатів.
8. Пошук і добір наукової інформації: ресурси, бази даних, електронні бібліотеки.
9. Види наукових джерел: первинні, вторинні, додаткові.
10. Критерії оцінки наукових джерел: достовірність, актуальність, наукова цінність.
11. Академічне письмо: особливості стилю та мовні норми.
12. Основні вимоги до оформлення академічного тексту.
13. Плагіат та академічна доброчесність: шляхи запобігання порушенням.
14. Цитування, парафраз та узагальнення: правила використання в науковому тексті.
15. Оформлення бібліографії та списку використаних джерел: основні стандарти (ДСТУ, АРА тощо).
16. Статистичні методи обробки наукових даних: приклади застосування.
17. Графічні засоби представлення результатів: таблиці, діаграми, інфографіка.
18. Курсова робота як вид науково-дослідної діяльності: структура та вимоги до оформлення.
19. Презентація результатів дослідження: усна та письмова форми представлення.
20. Значення самостійної роботи у формуванні навичок дослідника та академічного письма.

ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ

1. Сутність і значення наукового дослідження в сучасній науці.
2. Основні етапи наукового дослідження та їх характеристика.
3. Об'єкт і предмет дослідження: визначення та взаємозв'язок.
4. Постановка наукової проблеми: методичні аспекти.
5. Роль гіпотези в науковому дослідженні та способи її перевірки.
6. Методи наукових досліджень: класифікація та практичне застосування.
7. Принципи академічного письма та мовні норми наукового тексту.
8. Структура наукового дослідження: вступ, основна частина, висновки.
9. Пошук наукової інформації: ресурси, бази даних, електронні бібліотеки.
10. Види наукових джерел: первинні, вторинні, додаткові та їх оцінка.
11. Цитування, парафраз і узагальнення: правила використання в академічному тексті.
12. Плагіат та академічна доброчесність: способи запобігання порушенням.
13. Статистичні методи обробки даних у наукових дослідженнях.
14. Графічні засоби представлення результатів: таблиці, діаграми, інфографіка.
15. Основні вимоги до оформлення наукових робіт (курсівих, дипломних).
16. Роль самостійної роботи у формуванні навичок наукового мислення.
17. Презентація наукових результатів: усні та письмові форми.
18. Етика наукових досліджень та відповідальність дослідника.
19. Технічні засоби та програмне забезпечення для наукових досліджень.
20. Інноваційні підходи в підготовці та оформленні академічних текстів.

МЕТОДИЧНИЙ ПАКЕТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ

20 тем для рефератів, до кожної – 5 практичних завдань, які можна виконувати письмово (2–3 сторінки) або у формі тез із коментарями.

Інструкція для роботи

- ❖ Здобувач обирає одну тему для реферату.
- ❖ Виконує письмово обсягом 2–3 сторінки або оформлює тези з коментарями.
- ❖ Практичні завдання допомагають структуровано розкрити тему та закріпити знання.

Тема 1. Сутність і значення наукового дослідження в сучасній науці

Практичні завдання:

1. Дати визначення наукового дослідження та пояснити його значення.
2. Навести приклади наукових досліджень у різних галузях науки.
3. Охарактеризувати основні функції наукового дослідження.
4. Скласти короткий план власного дослідження на обрану тему.
5. Написати висновки про роль наукового дослідження у розвитку суспільства.

Тема 2. Основні етапи наукового дослідження та їх характеристика

Практичні завдання:

1. Визначити і описати етапи наукового дослідження.
2. Пояснити роль кожного етапу у досягненні результату.
3. Скласти схему логічного зв'язку етапів дослідження.
4. Навести приклади застосування кожного етапу у практиці.
5. Порівняти теоретичні та практичні аспекти дослідницької діяльності.

Тема 3. Об'єкт і предмет дослідження: визначення та взаємозв'язок

Практичні завдання:

1. Дати визначення об'єкта та предмета дослідження.
2. Вказати приклади об'єктів і предметів із різних галузей.
3. Пояснити різницю між об'єктом і предметом дослідження.
4. Скласти власну тему дослідження з об'єктом і предметом.
5. Написати короткий коментар, чому правильне визначення об'єкта і предмета важливе для дослідження.

Тема 4. Постановка наукової проблеми: методичні аспекти

Практичні завдання:

1. Визначити наукову проблему у прикладі статті чи дослідження.
2. Скласти власну наукову проблему для майбутнього дослідження.
3. Вказати критерії формулювання проблеми.
4. Написати короткий текст з обґрунтуванням актуальності проблеми.
5. Пояснити, як постановка проблеми впливає на результати дослідження.

Тема 5. Роль гіпотези в науковому дослідженні та способи її перевірки

Практичні завдання:

1. Дати визначення наукової гіпотези.
2. Навести приклади гіпотез у різних дослідженнях.
3. Пояснити способи перевірки гіпотези.
4. Скласти власну гіпотезу для обраної теми.
5. Написати коментар щодо важливості гіпотези для дослідження.

Тема 6. Методи наукових досліджень: класифікація та практичне застосування

Практичні завдання:

1. Перелічити основні методи наукових досліджень.
2. Описати приклади застосування методів у різних галузях.
3. Скласти порівняльну таблицю кількісних та якісних методів.
4. Визначити методи, які можна використати у власному дослідженні.
5. Написати короткий висновок щодо вибору методів.

Тема 7. Принципи академічного письма та мовні норми наукового тексту

Практичні завдання:

1. Охарактеризувати особливості академічного стилю.
2. Навести приклади правильного й неправильного наукового тексту.
3. Пояснити правила формування абзаців і логіки викладу.
4. Скласти невеликий абзац наукового тексту на задану тему.
5. Провести самоперевірку тексту на відповідність академічному стилю.

Тема 8. Структура наукового дослідження: вступ, основна частина, висновки

Практичні завдання:

1. Розглянути приклад наукової роботи та визначити її структуру.
2. Написати вступ з постановкою проблеми та актуальністю.
3. Описати основну частину дослідження у вигляді плану.
4. Скласти висновки за умовними результатами.
5. Пояснити роль кожного структурного елемента в роботі.

Тема 9. Пошук наукової інформації: ресурси, бази даних, електронні бібліотеки

Практичні завдання:

1. Знайти 3 наукові статті за обраною темою.
2. Скласти короткий опис знайдених джерел.
3. Навести критерії оцінки достовірності джерел.
4. Підготувати план використання знайдених матеріалів.
5. Оформити бібліографічний список у стандартному форматі.

Тема 10. Види наукових джерел: первинні, вторинні, додаткові та їх оцінка

Практичні завдання:

1. Дати визначення первинних, вторинних та додаткових джерел.
2. Навести приклади кожного виду.
3. Пояснити, які джерела найбільш достовірні для дослідження.
4. Скласти коротку таблицю оцінки джерел.
5. Написати коментар щодо правильного вибору джерел.

Тема 11. Цитування, парафраз і узагальнення: правила використання в академічному тексті

Практичні завдання:

1. Навести приклади прямого цитування та парафразу.
2. Скласти невеликий текст із використанням цитат і парафразу.

3. Пояснити, коли доцільно використовувати цитати.
4. Узагальнити інформацію з 2–3 джерел у власному тексті.
5. Провести самоперевірку на правильність оформлення цитат.

Тема 12. Плагіат та академічна доброчесність: способи запобігання порушенням

Практичні завдання:

1. Дати визначення плагіату та академічної доброчесності.
2. Навести приклади плагіату та способи його уникнення.
3. Переписати текст, дотримуючись правил парафразу.
4. Оформити посилання на джерела у тексті.
5. Написати короткий коментар щодо важливості академічної доброчесності.

Тема 13. Статистичні методи обробки даних у наукових дослідженнях

Практичні завдання:

1. Навести приклади статистичних методів у дослідженнях.
2. Скласти таблицю частот та обчислити середнє значення.
3. Побудувати діаграму для умовних даних.
4. Провести порівняння двох наборів даних.
5. Написати короткий висновок на основі отриманих результатів.

14. Графічні засоби представлення результатів: таблиці, діаграми, інфографіка

Практичні завдання:

1. Побудувати таблицю даних за умовним прикладом.
2. Створити діаграму для візуалізації результатів.
3. Скласти інфографіку для пояснення наукового поняття.
4. Виконати ментальну карту ключових ідей тексту.
5. Написати коментар про ефективність графічних засобів.

Тема 15. Основні вимоги до оформлення наукових робіт (курскових, дипломних)

Практичні завдання:

1. Описати основні елементи оформлення роботи.
2. Скласти титульну сторінку відповідно до стандарту.
3. Написати зміст із зазначенням сторінок.
4. Оформити список літератури у стандартному форматі.
5. Написати коментар щодо важливості дотримання вимог оформлення.

16. Роль самостійної роботи у формуванні навичок наукового мислення

Практичні завдання:

1. Пояснити значення самостійної роботи для розвитку дослідницьких навичок.
2. Навести приклади завдань для самостійної роботи.
3. Описати власний досвід виконання самостійних завдань.
4. Підготувати короткий план самостійного дослідження.
5. Написати коментар щодо впливу самостійної роботи на академічну успішність.

17. Презентація наукових результатів: усні та письмові форми

Практичні завдання:

1. Охарактеризувати усні та письмові форми презентації.
2. Скласти план усної презентації на обрану тему.
3. Написати коротку письмову версію презентації.
4. Навести приклади ефективних візуальних засобів.
5. Написати коментар про переваги кожної форми презентації.

18. Етика наукових досліджень та відповідальність дослідника

Практичні завдання:

1. Дати визначення етики наукових досліджень.
2. Навести приклади етичних і неетичних дій дослідника.
3. Пояснити наслідки порушення етики.
4. Описати принципи етичної роботи з учасниками дослідження.
5. Написати власний коментар щодо важливості етики в науці.

19. Технічні засоби та програмне забезпечення для наукових досліджень

Практичні завдання:

1. Перелічити основні технічні засоби для збору та обробки даних.
2. Навести приклади програмного забезпечення для аналізу даних.
3. Пояснити, як сучасні технології допомагають у дослідженнях.
4. Скласти короткий план використання технічних засобів у власному дослідженні.
5. Написати коментар щодо переваг та обмежень використання технологій.

20. Інноваційні підходи в підготовці та оформленні академічних текстів

Практичні завдання:

1. Описати сучасні тенденції в академічному письмі.
2. Навести приклади використання інноваційних методів оформлення тексту.
3. Скласти власний план підготовки тексту із застосуванням сучасних підходів.
4. Пояснити роль інновацій у підвищенні якості наукової роботи.
5. Написати коментар про можливості використання інновацій у власному дослідженні.

Підготовка до реферату передбачає такі етапи: вибір теми; визначення завдань дослідження та складання плану; підбір літературних джерел та фактичного матеріалу; написання та оформлення роботи.

Тема реферату обирається з переліку тем самостійно (у разі потреби – за допомогою викладача, який читає даний спецкурс).

Обравши тему, необхідно визначити мету та об'єкт дослідження. Це допоможе встановити сукупність завдань, щоб їх розв'язати при його підготовці.

Мета реферату – закріплення теоретичних знань з дисципліни «Основи наукових досліджень та академічного письма», поглиблене вивчення обраної студентом теми.

Реферат складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури. План передбачає послідовний логічний виклад матеріалу, що розкриває зміст теми. Дисципліна «Основи наукових досліджень та академічного письма» передбачає індивідуальну навчально-дослідну роботу здобувачів. До даного виду робіт відносяться дослідження проблем, визначених в темах курсових робіт.

Складові реферату: титульна сторінка, зміст (план), вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

Індивідуальне завдання оформляється студентом самостійно у вигляді окремого звіту, надрукованого на комп'ютері: шрифт – 14, інтервал – 1,5, відступ – 1,25 см, ліве поле – 30 мм, праве – 1.5 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.

Рекомендується така структура індивідуального завдання:

- титульна сторінка;
- зміст;
- послідовне висвітлення змісту розділів питання;
- список використаної літератури;
- презентація PowerPoint (за необхідністю).

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

1. Вибір теми.
2. Вивчення спеціальної літератури за темою.
3. Складання плану.
4. Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
5. Добір практичного та статистичного матеріалу.
6. Безпосереднє написання тексту.
7. Формулювання висновків.
8. Оформлення місту і списку джерел інформації.
9. Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
10. Підготовка тез або доповіді до захисту.
11. Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат – вид письмової роботи, який перевіряє рівень засвоєння здобувачами основних положень з певної теми чи курсу, сформованість категоріально-понятійного апарату, уміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.

Критерії оцінювання реферату і його захисту :

- самостійність у розробці проблеми (творчий характер, вміння аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих рекомендацій);

- якість оформлення роботи (стиль викладу, грамотність, бібліографія, ілюстративний матеріал);
- повнота презентації (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення).

«Відмінно» виставляється, якщо: обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю; одержані результати систематизовані, висновки є переконливими; продемонстровано вільне володіння матеріалом теми чи курсу; оформлення роботи відповідає встановленим вимогам.

«Добре» виставляється, якщо: обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане; одержані результати систематизовані, але висновки не є переконливими, є не суттєві зауваження до оформлення роботи.

«Задовільно» виставляється, якщо: тема не розкрита повністю; одержані результати систематизовані недостатньо; висновки зроблені непереконливо; під час захисту продемонстровано недостатній рівень володіння матеріалом дослідження.

«Незадовільно» виставляється, якщо: тема практично не розкрита; висновки непереконливі; погано володіє матеріалом дослідження, неспроможний відповісти на запитання; є суттєві зауваження до оформлення списку літератури.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СРЗ

Самостійна робота здобувачів (в тому числі індивідуальна робота здобувачів), як складова поточного контролю і у складі аудиторної роботи, оцінюється під час поточного контролю певної теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

«Відмінно» - здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал; глибоко і всебічно знає зміст дисципліни; аргументовано представляє його в різних видах самостійної роботи; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; логічно мислить, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

«Добре» - здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал з теми або курсу; демонструє уміння його практичного застосування; висловлює міркування з приводу тих чи інших проблем; опрацював рекомендовану літературу; аргументовано викладає його в самостійній роботі, проте припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного в самостійній роботі.

«Задовільно» - здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, опрацював рекомендовану літературу, але при виконанні завдань плутає поняття, практичні завдання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

«Незадовільно» - здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки в роботі не сформовані з опорою на теоретичні знання, майже не орієнтується у рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не виявляються.

Перелік питань, що виносяться на проміжний та підсумковий (екзамен) контролю

1. Поняття науки. Класифікація наук.
2. Сутність науки як суспільної категорії.
3. Поняття наукових досліджень та їх класифікація.
4. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
5. Результат наукових досліджень.
6. Організація наукової діяльності в Україні.

7. Поняття, мета й завдання науково-дослідної роботи студентів.
8. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
9. Академічна доброчесність: сутність, принципи, основні види її порушень.
10. Кодекс академічної доброчесності МДУ.
11. Академічна відповідальність.
12. Вибір теми наукового дослідження.
13. Літературна форма представлення наукового дослідження.
14. Змістовне наповнення висновків наукового дослідження.
15. Загальні відомості про інформацію.
16. Роль інформації у науковій діяльності.
17. Поняття наукової інформації, її ознаки.
18. Джерела інформації та їх використання в науково- дослідній роботі.
19. Техніка роботи із літературою.
20. Етапи вивчення наукових джерел.
21. Метод статистичних групувань.
22. Індексний метод в наукових дослідженнях.
23. Динамічні ряди та їх застосування в аналізі і прогнозуванні явищ та процесів.
24. Використання кореляційних моделей в наукових дослідженнях.
25. Метод, методика і методологія дослідження.
26. Загальнонаукові методи дослідження.
27. Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.
28. Емпірико-теоретичні методи: абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання.
29. Теоретичні методи: ідеалізація, формалізація, гіпотеза та припущення, історичний метод, системний підхід.
30. Поняття наукового дослідження: основні ознаки, рівні та класифікація.
31. Логіка процесу наукового дослідження.
32. Поняття, функції та структура програми дослідження.
33. Концепція наукового дослідження.
34. Вибір теми дослідження.
35. Проблема в науці.
36. Обґрунтування актуальності теми дослідження.
37. Книга і документ як об'єкт дослідження
38. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.
39. Перевірка наукових текстів на запозичення.
40. Засоби запобігання та протидії академічному плагіату.
41. Практичні поради щодо запобігання плагіату.
42. Цитування.
43. Перефразування.
44. Узагальнення.
45. Цитування і оформлення покликань як основний превентивний засіб недопущення плагіату.
46. Загальні правила цитування та оформлення покликань.
47. Анотування наукового джерела.
48. Елементи анотації.
49. Ключові слова для анотації.
50. Види анотацій.
51. Мовні стандарти для складання анотації.
52. Реферування наукового джерела.
53. Класифікація рефератів.
54. Вимоги до тексту реферату.
55. Основні способи реферативного викладу тексту.

56. Культура читання наукового тексту.
57. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати прочитане.
58. Компресія наукового тексту.
59. План як важливий засіб організації розумової праці.
60. Особливості конспектування: опорні слова, способи викладу матеріалу, його структурування.
61. Протидія плагіату.
62. Поняття плагіату в Україні та світі.
63. Види плагіату.
64. Протидія плагіату.
65. Законодавчий аспект щодо плагіату.
66. Програми, які спрямовані на виявлення плагіату
67. Специфіка наукової статті.
68. Обсяг наукової статті.
69. Структура наукової статті.
70. Функції наукових статей: дослідницька, презентаційна, оцінна, комунікативна.
71. Мовні кліше в науковій статті.
72. Анотація до наукової статті: структура змісту.
73. Форми наукової комунікації
74. Курсова робота, мета і значення у навчальній діяльності та науково-дослідній роботі студента.
75. Етапи написання курсової роботи
76. Основні вимоги до написання та оформлення КР.
77. Особливості презентації результатів наукової роботи.
78. Форми наукових заходів.
79. Наукова доповідь.
80. Основні вимоги до структури доповіді під час захисту курсової роботи

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Комп'ютерна презентація - публічне подання певних здобувачем відомостей, матеріалу у зручному для сприйняття форматі, у вигляді кольорових карток-слайдів до певної теми, на яких розміщують текстову і графічну інформацію.

Критерії оцінювання презентацій:

- повнота розкриття теми;
- структуризація інформації;
- наявність і зручність навігації;
- відсутність граматичних, орфографічних і мовних помилок;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- наявність і правильність оформлення обов'язкових слайдів (титольний, зміст, про проект, список джерел);
- оригінальність оформлення презентації;
- обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів;
- грамотність використання кольорового оформлення;
- використання авторських ілюстрацій, фонів, фотографій, відеоматеріалів;
- розміщення і комплектування об'єктів; єдиний стиль слайдів.

«Відмінно» виставляється за умови: відповідності змісту презентації темі; наявності правильного оформлення презентації; якісно підготовленої практичної розробки; дотримання всіх вимог щодо технічного й естетичного оформлення роботи і орфографічного стандарту; оригінальності оформлення презентації.

«Добре» виставляється при наявності незначних недоліків у виконанні презентації та її оформленні.

«Задовільно» виставляється при наявності суттєвих недоліків у виконанні презентації, окремих недоліків у її оформленні.

«Незадовільно» виставляється при повній невідповідності вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту презентації.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Лютий Т.В., Денисова О.С. Навчальний посібник з дисципліни «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» для магістрантів спеціальностей: 8.113 – Прикладна математика; 8.171 – Електроніка (освітня програма: 8.171.2 Комп'ютерні науки (освітні програми: 8.122.1. Інформаційні технології проектування, 8.122.2. Інформатика). СумДУ. Суми. 2019. с. 186. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream->
2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. URL: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
3. Серебрянська І. «Основи академічного письма» в закладах вищої освіти:
4. міждисциплінарне спрямування. Освітологічний дискурс. 2021. № 1 (32). С. 87 – 100. URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/753/634/2481>
5. Сорокіна Н. Г., Артюхова А.Є., Дегтярьова О.І.. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2017. 169 с. URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf
6. Рижко О. Поняття, види, класифікації плагіату. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. 2016. № 8. С. 134–150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lnnbyivs_2016_8_12
URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/753/634/2481>
URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf
7. Лищенко М.О., Данько Ю.І., Муштай В.А. Методологія наукових досліджень та міждисциплінарне спрямування. Освітологічний дискурс. 2021. № 1 (32). С. 87 – 100. підтримання принципів академічної доброчесності. Навчальний посібник. Сумський національний аграрний університет. Суми: СНАУ, 2022. 170 с. технології та наноматеріали в електроніці); 8.153 – Мікро- та наносистемна техніка(освітня програма: Нанотехнології та біомедичні системи); 8. 122 – Комп'ютерні науки (освітні програми: 8.122.1. Інформаційні технології проектування, 8.122.2. Інформатика). СумДУ. Суми. 2019. с. 186. URL: <mailto::https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream->

Допоміжна

8. Берко А.Ю. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / за науковою редакцією Пасічника В.В. // А.Ю. Берко, Є.В. Буров, О.М. Верес О.М, А.В. Катренко. "Новий світ - 2000". – 2010.

9. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Допущено МОНУ як підручник для студ. ВНЗ/ М.Т.Білуха. – АБУ, 2002.
10. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник/ І.М.Грищенко, О.М.Григоренко, В.А.Борисейко. – К.: КНТЕУ, 2001.
11. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: рекомендовано МОН Країни як навчальний посібник для здобувачівВНЗ/ А.М.Єріна, В.Б.Захожай, Д.Л.Єрін. – Центр навчальної літератури, 2004.
12. Кислий В.М. Організація наукових досліджень: навч. посібник / В.М. Кислий // Реком. МОНУ для студ. ВНЗ. – Університетська книга, 2011.
13. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Реком. МОНУ/ В.В.Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. – ВД "Професіонал", 2004.
14. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібн. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ/ В.В.Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. // Під ред. Дроздова В.О. – Професіонал, 2008.
15. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / О.В. Колесников. – ЦУЛ, 2011.
16. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень: підручник. Затверджено МОНУ / М.І. Пилипчук, В.В. Шостак. – Знання, 2007.
17. Пілюшенко В.Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навчальний посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНУ. / В.Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е.І. Славенко. – В-во "Лібра", 2004.
18. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для здобувачівВНЗ. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – ЦНЛ, 2003.
19. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. / В.І. Романчиков. – ЦУЛ, 2007.
20. Ростовський В.С., Дібрівська Н.В. Основи наукових досліджень і технічної творчості: підручн. для студ. спеціальності "Готельно-ресторанна справа". Затв. МОНУ. / В.С. Ростовський, Н.В. Дібрівська. – ЦУЛ, 2009.
21. Свердан М.М., Свердан М.Р. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / М.М. Свердан, М.Р. Свердан. – Рута, 2006.
22. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: Навч. посібник для ВНЗ/ В.К.Сидоренко, П.В. Дмитренко. – РННЦ "ДІНІТ", 2000.
23. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник Затверджено МОН України / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – Знання, 2005.
24. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій / А.С. Філіпенко. – Академвидав, 2005.
25. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для здобувачівВНЗ. / Г.С. Цехмінстрова. – СЛОВО, 2003.
26. Цехмістрова Г.С. Методологія та організація наукових досліджень: Реком. МОНмолодьспорт України як навч. посібник для здобувачівВНЗ / Г.С. Цехмінстрова. – Слово, 2012.
27. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – Знання-прес, 2006.

Рекомендована

28. Азарова Л.Є. Професійне спілкування науково-технічних працівників / Л.Є. Азарова, Н.Й. П'яст, Т.Ю. Іванець // Навчальний посібник. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 189 с.
29. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища шк., 2004. - 271 с.
30. Голомб Л. Методологія та методика студентських наукових досліджень із українського літературознавства Ужгород,- 2002
31. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу: Метод. посібник для здобувачіввищих педагог. навч. закладів. – К,: Вища школа, 2003. – 69 с.
32. Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/ упорядник: Н. А. Цимбал. – Умань: Візаві, 2019. – 106 с.
33. Рошко М.М. Методика студентських наукових досліджень із зарубіжного літературознавства. Ужгород, 2003.
34. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.
URL:https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf
35. Гужва О.О. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
36. Тимошенко Т. В. Академічне письмо / Т. В. Тимошенко, Н. В. Гречихіна. Наукові записки : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. – С.214–219.

Законодавчі та нормативно-правові акти:

37. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
38. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
39. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

Інтернет-ресурси

40. Про Етичний кодекс ученого України. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.
41. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>.
42. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>

Навчально-методичне видання

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

**Методичні вказівки до організації самостійної роботи для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.021 Англійська мова та зарубіжна література**

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600, м. Мукачево, вул.
Ужгородська, 26

Методичні вказівки до проведення практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
014.021 Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>